

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

30 mars 2023 *

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Lugano II-konventionen – Förfarande för erkännande och verkställighet av domar – Artikel 34.2 – Stämningsansökan i ursprungsstaten – Korrekt delgivning av ett betalningsföreläggande följt av en felaktig delgivning av en ansökan i ett mål om betalning enligt schweizisk rätt”

I mål C-343/22,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) genom beslut av den 20 januari 2022, som inkom till domstolen den 27 maj 2022, i målet

PT

mot

VB,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Safjan (referent) samt domarna N. Jääskinen och M. Gavalec,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Tysklands regering, genom J. Möller, M. Hellmann och U. Kühne, samtliga i egenskap av ombud,
- Schweiz regering, genom M. Kähr och L. Lanzrein, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, av B. Ernst och S. Noë, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 34.2 i konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknad den 30 oktober 2007 och godkänd på Europeiska gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2009/430/EG av den 27 november 2008 (EUT L 147, 2009, s. 1) (nedan kallad Lugano II-konventionen).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan PT och VB om verkställbarhetsförklaring i Tyskland av en dom som meddelats av en schweizisk domstol.

Tillämpliga bestämmelser

Haagkonventionen av den 15 november 1965

- 3 Artikel 5 i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur har följande lydelse:

”Det centrala organet i den anmodade staten delger eller låter delge handlingen

- a) antingen i en form som föreskrivs i den anmodade statens lagstiftning för delgivning av i denna stat upprättade handlingar med personer som är bosatta inom statens område,
- b) eller i en särskild form som begärts av sökanden, om icke denna är oförenlig med lagen i den anmodade staten.

Utom i fall som avses under b) i första stycket får delgivning alltid ske genom att handlingen överlämnas till adressaten, om denna frivilligt mottar den.

Om handlingen skall delges på sätt som sägs i första stycket, äger det centrala organet kräva, att den är avfattad på eller översatt till det officiella språket eller ett av de officiella språken i den anmodade staten.

Den del av framställningen, som återger det huvudsakliga innehållet i delgivningshandlingens, överlämnas till adressaten.”

Lugano II-konventionen

- 4 Lugano II-konventionen har undertecknats av Europeiska gemenskapen, Konungariket Danmark, Republiken Island, Konungariket Norge och Schweiziska edsförbundet.

5 I artikel 34.2 i denna konvention föreskrivs följande:

”En dom skall inte erkännas om

...

2. det är en tredskodom eller en annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande och svaranden inte har delgivits stämmningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta.”

6 Artikel 38.1 i nämnda konvention har följande lydelse:

”En dom som har meddelats i en konventionsstat och som är verkställbar i den staten skall verkställas i en annan konventionsstat sedan domen, på ansökan av part, har förklarats vara verkställbar där.”

7 Artikel 53 i samma konvention har följande lydelse:

”1. Den part som gör gällande att en dom skall erkännas eller ansöker om en verkställighetsförklaring skall ge in en kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet skall kunna fastställas.

2. Den part som ansöker om en verkställighetsförklaring skall också ge in ett intyg enligt artikel 54, om inte annat följer av artikel 55.”

8 I artikel 54 i Lugano II-konventionen föreskrivs följande:

”Domstolen eller den behöriga myndigheten i en konventionsstat där en dom har meddelats skall på begäran av någon berörd part utfärda ett intyg på standardformuläret i bilaga V till denna konvention.”

9 I artikel III.1 i protokoll 1 om vissa frågor rörande domstols behörighet, förfaranden och verkställighet till Lugano II-konventionen föreskrivs följande:

”Schweiz förbehåller sig rätten att i samband med ratifikationen förklara att man inte kommer att tillämpa följande del av bestämmelsen i artikel 34.2:

’... såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta’.

Om Schweiz avger en sådan förklaring skall övriga konventionsstater tillämpa samma förbehåll med avseende på domar som meddelats av schweiziska domstolar.”

10 Schweiziska edsförbundet har, i enlighet med detta förbehåll, förklarat att landet inte kommer att tillämpa den aktuella delen av artikel 34.2 i Lugano II-konventionen.

Schweizisk rätt

- 11 I artikel 38.2 i den federala lagen om utsökning av fordringar och om konkurs av den 11 april 1889, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (RS 281.1) (nedan kallad utsökningslagen), föreskrivs följande:

”Utsökningen inleds genom delgivning av betalningsföreläggandet. Den fullföljs genom utmätning, realisering av säkerhet eller konkurs.”

- 12 Artikel 67.1 i lagen har följande lydelse:

”Ansökan om utsökning ska riktas till myndigheten skriftligen eller muntligen. Ansökan ska innehålla uppgift om

1. borgenärens namn och hemvist och, i förekommande fall, dennes ombud; delgivningsadress i Schweiz, om borgenären uppehåller sig utomlands. Om det inte finns någon särskild uppgift om detta, ska myndigheten anses vara delgivningsadress.
2. gäldenärens namn och hemvist och, i förekommande fall, dennes rättsliga ombud; vid utsökning mot ett dödsbo ska det fastställas med vilka arvingar delgivning ska ske.
3. beloppet i schweiziskt rättsligt värde för den fordran eller de säkerheter som kravet avser; om fordran avser ränta, räntesatsen och den dag från vilken räntan löper.
4. den handling som fordran grundar sig på och handlingens datum; om sådan handling saknas, grunden för förpliktelsen.”

- 13 I artikel 69 i lagen föreskrivs följande:

”1 När ansökan om utsökning har mottagits ska myndigheten upprätta betalningsföreläggandet.

2 Denna handling ska innehålla

1. de uppgifter som föreskrivs för ansökan om utsökning.
2. ett föreläggande att inom 20 dagar betala skuldbeloppet och kostnaderna eller, om utsökningen avser säkerheter, att dessa ska ställas inom denna frist.
3. en underrättelse om att gäldenären ska ge in ett bestridande inom tio dagar från delgivningen, om gäldenären avser att bestrida hela eller en del av skulden eller borgenärens rätt att ansöka om utsökning.
4. en påminnelse om att utsökningen kommer att fullföljas om gäldenären inte efterkommer betalningsföreläggandet eller ger in ett bestridande.”

- 14 Artikel 71.1 i lagen har följande lydelse:

”När ansökan om utsökning har mottagits ska gäldenären delges betalningsföreläggandet.”

- 15 I artikel 74.1 i utsökningslagen föreskrivs följande.

”En gäldenär som är föremål för utsökning som vederbörande avser att bestrida ska omedelbart, muntligen eller skriftligen, avge en sådan förklaring till den som överlämnar betalningsföreläggandet eller till myndigheten inom tio dagar från delgivningen av betalningsföreläggandet.”

16 Enligt artikel 78.1 i lagen medför bestridandet att utsökningen avbryts.

17 I artikel 79 i lagen föreskrivs följande:

”En borgenär vars utsökning bestrids kan väcka talan i tvistemål eller förvaltningsmål för att få sin rättighet erkänd. Borgenären kan endast kräva fortsatt utsökning på grundval av en verkställbar dom genom vilken bestridandet uttryckligen avslås.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

18 Den 19 januari 2013 delgav utsökningsmyndigheten i Genève (Schweiz), på begäran av VB, PT, som är bosatt i Tyskland, ett betalningsföreläggande avseende hyresskulder. Den 28 januari 2013 gav PT in ett bestridande av betalningsföreläggandet, enligt artikel 74 i utsökningslagen.

19 VB väckte talan mot PT vid Tribunal des baux et loyers du canton de Genève (Domstolen för arrendes- och hyresärenden i kantonen Genève, Schweiz), utan att yrka att bestridandet skulle underkännas. Nämda domstol försökte verkställa delgivning av ansökan, som var avfattad på franska, i PT:s bostad i Tyskland. PT, som inte behärskade franska, vägrade att erkänna mottagandet av delgivningen eftersom ansökan inte hade översatts till tyska. Enligt den hänskjutande domstolen erhöll PT inte någon ytterligare information under det fortsatta förfarandet. Genom dom av den 30 januari 2014, beträffande vilken delgivning skedde genom kungörelse, förpliktade Tribunal des baux et loyers du canton de Genève (Domstolen för arrendes- och hyresärenden i kantonen Genève) PT att betala sammanlagt 4 120,70 schweiziska franc (CHF) (cirka 4 090 euro) jämte ränta. Bestridandet av betalningsföreläggandet avslogs inte i denna dom.

20 VB ansökte vid Landgericht (Regionala domstolen, Tyskland) om verkställighetsförklaring av domen av den 30 januari 2014 i Tyskland, enligt artikel 38.1 och artikel 53 i Lugano II-konventionen. VB gav för detta ändamål in bestyrkta och översatta kopior av nämnda dom samt av det intyg som avses i artikel 54 i denna konvention. Efter det att samma domstol bifallit ansökan, överklagade PT domen till Oberlandesgericht (Regionala överdomstolen, Tyskland).

21 Sistnämnda domstol ogillade överklagandet med motiveringen att artikel 34.2 i Lugano II-konventionen inte utgör hinder för att erkänna domen av den 30 januari 2014. Den ansåg att det betalningsföreläggande som svaranden på rätt sätt delgavs den 19 januari 2013 ska betraktas som stämmningsansökan.

22 PT överklagade detta avgörande till den hänskjutande domstolen.

23 Enligt den hänskjutande domstolen hade delgivningen av betalningsföreläggandet skett på rätt sätt. Ansökan uppfyllde emellertid inte kraven i artikel 5.1 i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, eftersom den handlingen inte hade översatts till tyska. Den hänskjutande domstolen anser att delgivningen, i avsaknad av en sådan översättning, inte gjorde det möjligt för PT att försvara sig.

- 24 Eftersom delgivningen av betalningsföreläggandet följdes av en felaktig delgivning av ansökan, är det enligt den hänskjutande domstolen viktigt att fastställa vilken av dessa handlingar som ska anses utgöra stämningsansökan.
- 25 Mot denna bakgrund beslutade Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

”Ska artikel 34.2 i Luganokonventionen tolkas så, att en ansökan i ett mål om betalning, som ges in efter det att ett schweiziskt betalningsföreläggande utfärdats, och som inte innefattar något yrkande om avslag på det bestridande som framställts mot betalningsföreläggandet, utgör stämningsansökan?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 26 Den hänskjutande domstolen har ställt sin enda fråga för att få klarhet i huruvida artikel 34.2 i Lugano II-konventionen ska tolkas så, att en ansökan i ett mål om betalning enligt schweizisk rätt, som ges in efter det att ett schweiziskt betalningsföreläggande utfärdats, och som inte innefattar något yrkande om att det bestridande som framställts mot betalningsföreläggandet ska underkännas, utgör stämningsansökan, i den mening som avses i denna bestämmelse.
- 27 Det ska erinras om att lydelsen av Lugano II-konventionen är nästan identisk med lydelsen av motsvarande artiklar i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1) och att det ska säkerställas att de bestämmelser i dessa rättsakter som motsvarar varandra tolkas på ett överensstämmande sätt (dom av den 2 maj 2019, Pillar Securitisation (C-694/17, EU:C:2019:345, punkt 27).
- 28 Det framgår av domstolens praxis avseende artikel 34.2 i förordning nr 44/2001, som motsvarar artikel 34.2 i Lugano II-konventionen, att domstolen i den medlemsstat där domen görs gällande är skyldig att avslå en ansökan om verkställighetsförklaring av en utländsk tredskodom eller – vid ansökan om ändring – upphäva verkställighetsförklaringen, om den uteblivna svaranden inte har delgetts stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida inte denne haft möjlighet att överklaga domen till en domstol i ursprungsmedlemsstaten men underlåtit att göra detta (dom av den 6 september 2012, Trade Agency, C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 32).
- 29 Eftersom Schweiziska edsförbundet, i sistnämnda hänseende, har anmält ett förbehåll enligt artikel III.1 i protokoll 1 till Lugano II-konventionen vad gäller tillämpningen av den ovan i punkt 9 nämnda delen av artikel 34.2 i denna konvention, som avser överklagande av en utländsk tredskodom, tillämpar övriga konventionsstater samma förbehåll med avseende på domar som meddelats av schweiziska domstolar.
- 30 Inom ramen för artikel 34.2 i Lugano II-konventionen och såvitt avser förbindelserna med Schweiziska edsförbundet är det följaktligen utan undantag som en ansökan om verkställighetsförklaring av en utländsk tredskodom kommer att avslås om svaranden inte har delgetts stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål.

- 31 Enligt den hänskjutande domstolen kommer ett sådant avslag att meddelas i förevarande fall, om det inte är det betalningsföreläggande som utfärdats av utökningsmyndigheten som ska anses utgöra stämningensansökan, utan den ansökan som senare getts in till domstolen i kantonen Genève.
- 32 Det framgår av domstolens praxis att begreppet stämningensansökan eller motsvarande handling avser den eller de handlingar vars delgivning på rätt sätt och i tillräcklig tid ger svaranden möjlighet att göra gällande sina rättigheter innan en verkställbar dom meddelas i ursprungsstaten (dom av den 13 juli 1995, Hengst Import, C-474/93, EU:C:1995:243, punkt 19).
- 33 På grundval av denna definition har domstolen ansett att ett betalningsföreläggande enligt tysk rätt (*Zahlungsbefehl*), vars delgivning gör det möjligt för sökanden att, i avsaknad av bestridande, utverka en verkställbar dom (dom av den 16 juni 1981, Klomps, 166/80, EU:C:1981:137, punkt 9), och ett betalningsföreläggande enligt italiensk rätt (*decreto ingiuntivo*), som delges tillsammans med ansökan, utgör en stämningensansökan (dom av den 13 juli 1995, Hengst Import, C-474/93, EU:C:1995:243, punkterna 20 och 21).
- 34 Domstolen har däremot funnit att ett verkställighetstillstånd enligt tysk rätt (*Vollstreckungsbefehl*), som i sig var verkställbart och som meddelats efter delgivning av ett betalningsföreläggande, inte motsvarade denna definition av stämningensansökan (dom av den 16 juni 1981, Klomps, 166/80, EU:C:1981:137, punkt 9).
- 35 Av detta följer att när det finns en koppling mellan två förfaranden som gör det möjligt att, när vart och ett av förfarandena avslutats, utverka en verkställbar dom avseende samma skyldighet, kan inledandet av det första förfarandet endast utgöra en stämningensansökan i det andra förfarandet, i den mening som avses i artikel 34.2 i Lugano II-konventionen, om det föreligger en funktionell enhet mellan de båda.
- 36 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande och av de skriftliga yttranden som getts in till domstolen att förfarandet för utfärdande av betalningsföreläggande vid utökningsmyndigheten enligt schweizisk rätt skiljer sig från det domstolsförfarande som är tillämpligt på en talan om betalning.
- 37 I det första förfarandet kan gäldenären, enligt artikel 74.1 i utökningslagen, bestrida betalningsförelägandet inom tio dagar. Ett bestridande medför att förfarandet vid utökningsmyndigheten avbryts och att borgenären är hänvisad till att väcka talan vid domstol. Enligt artikel 79 i utökningslagen kan borgenären endast kräva fortsatt utökning på grundval av en verkställbar dom genom vilken bestridandet uttryckligen avslås. Det är i ett ordinarie förfarande för betalning, som senare inleds, som domstolen samtidigt kan avgöra huruvida bestridandet ska underkännas.
- 38 Det andra förfarandet, genom vilket talan om betalning väcks vid domstol, är självständigt i förhållande till förfarandet för utökning av fordringar. Talan om betalning genom ett domstolsförfarande syftar visserligen till att driva in en fordran som har varit föremål för utökning med hjälp av ett betalningsföreläggande enligt artiklarna 38, 67 och 69 i utökningslagen. En talan om betalning som väcks utan att det yrkas att bestridandet ska underkännas syftar emellertid inte, enligt den hänskjutande domstolen, till att det förfarande om utökning av fordringar som avbrutits genom bestridandet ska upphöra. Bestridandet är i sig ingen förutsättning som ska vara uppfylld för att väcka talan om betalning.

- 39 Eftersom det inte har yrkats att bestridandet ska underkännas i tvistemålet finner EU-domstolen, med förbehåll för de kontroller som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra, att det inte föreligger någon funktionell enhet mellan utsökningsförfarandet och talan om betalning vid domstol. En sådan enhet skulle ha gjort det möjligt att betrakta betalningsföreläggandet som en stämningsansökan, i den mening som avses i artikel 34.2 i Lugano II-konventionen.
- 40 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den fråga som har ställts besvaras enligt följande. Artikel 34.2 i Lugano II-konventionen ska tolkas så, att en ansökan i ett mål om betalning enligt schweizisk rätt, som ges in efter det att ett schweiziskt betalningsföreläggande utfärdats, och som inte innefattar något yrkande om att det bestridande som framställts mot betalningsföreläggandet ska underkännas, utgör stämningsansökan, i den mening som avses i denna bestämmelse.

Rättegångskostnader

- 41 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Artikel 34.2 i konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknad den 30 oktober 2007 och godkänd på Europeiska gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2009/430/EG av den 27 november 2008,

ska tolkas så,

att en ansökan i ett mål om betalning enligt schweizisk rätt, som ges in efter det att ett schweiziskt betalningsföreläggande utfärdats, och som inte innefattar något yrkande om att det bestridande som framställts mot betalningsföreläggandet ska underkännas, utgör stämningsansökan, i den mening som avses i denna bestämmelse.

Underskrifter